marès – man havde i forvejen måttet snyde et par amerikanere for at kunne få enkelte ikke-amerikanere på den – men præmieringsværdig var den, så man tildelte den en *prix du jeune cinéma*. Den 35-årige Doillon, der i flere år havde været ude i kulden, fordi han insisterede på at ville lave film som denne, kunne i franske aviser læse, at der takket være ham var håb for fransk film. Og snart kunne han også glæde sig over at opleve et internationalt gennembrud. Ikke blot »La drôlesse«, men også den vigtigste af hans tidligere film, »La femme qui pleure«, skal sågar være købt til Danmark. Også dansk TV opdagede Doillon – og den film, man programsatte, »En sommer med Liv« fra 1974, viste sig at være af samme lødighedsgrad og stilistisk nøjagtig lige så karakteristisk som gennembrudsfilmen.

Også i den er personerne ikke-voksne eller knap-nok-voksne, der er mere voksne, end man skulle tro, men slet ikke så voksne, som de selv gerne vil tro. Og også i den isolerer Doillon en stor del af tiden personerne i et rum for lukkede døre, hvor de mest af alt – snakker. »At snakke hører med til livet«, siger en af dem. Sjov snak, alvorlig snak; dum snak, klog snak. I hvert fald karakteriserende snak: vi lærer fire individualiteter ganske grundigt at kende – grundigt nok til at vi lytter med stigende nysgerrighed. Ikke så meget efter, hvad de vil sige – vi ved, at det kun bliver »snak« – som efter, hvordan de i den eller den situation overhovedet vil få noget sagt og i hvilken tone. Med andre ord: vi føler med dem.

De kommer ellers ikke i situationer, der stiller store krav til deres formuleringsevne. Den ca. 20-årige bagersvend Christophe og hans jævnaldrende ven, mekanikeren Léon, har en dag truffet en 17-årig svensk pige, som de giver Christophes adresse i tilfælde af ... Og det tilfælde indtræffer. Liv dukker op hos Christophe og opfører sig som alle tiders søde og sære udlænding, hvorfor han kommer et par timer for sent i bageriet og bliver fyret. Han søger råd i fagforeningen, hvor det kommer frem, at han har været underbetalt, og at han har ret til, indtil sagen er afklaret, at bebo det værelse, bageriet har stillet til rådighed for ham som en del af lønnen. Der indledes nogle af fagforeningen foreslåede spredte manøvrer mod bagermesteren og værelset »besættes«. Udover Christophe har kun hans veninde, bagerjomfruen Rosette, Léon og Liv adgang dertil. Snart bor de der nærmest sammen, og snakken begynder at blive præget af de samlivsproblemer, en sådan *ménage à quatre* kan foranledige, når det er Christophe, der har begge pigernes bevågenhed. Léon affinder sig med at vente på den chance, der må kunne opstå under de omstændigheder, men Rosette er jaloux. Hun, der er fra provinsen, prøver længe tappert at være »moderne«, men det ender dog med, at hun forlader vennerne. Liv forsøger at glatte ud: jeg er jo bare en, der kommer og går.

Og så går hun. Dog først efter at have krammet ud med en livsvisdom, som måske ikke er sandsynlig for en 17-årig pige, men på den anden side heller ikke så usandsynlig, at man ikke kan vælge at tro på den, når man nu så godt kan lide at høre på hende. Det mest elskelige ved Liv har – omend Ann Zacharias i rollen også er indtagende af andre grunde – hele tiden været hendes »filosofiske« pludren på trekvart-fransk. Ganske som hendes franske kammeraters charme især har at gøre med deres ægte 70er-teenagersprog. »At snakke hører med til livet«.

Albert Wiinblad

EN SOMMER MED LIV
Les doigts dans la tête. Frankrig 1974. **P-selskab:** UZ Production. **P:** Jean-Jacques Schakmundes. **Instr:** Jacques Doillon. **Manus:** Jacques Doillon, Philippe Defrance. **Foto:** Yves Lafaye/**Ass:** Michèle Lafaye, Christian Bachmann. **Klip:** Noëlle Boisson/**Ass:** Zoé Durouchoux, Francois Goyet. **Dekor/Rekvis:** Manuel Durouchoux. **Tone:** Alain Contrault/**Ass:** Jacques Gauron. **Medv:** Christophe Soto (Chris), Olivier Bousquet (Léon), Ann Zacharias (Liv), Roselyne Vuillaume (Rosette), Martin Trevières (Chefen), Pierre Fabien (Syndikalisten), Gabriel Bernard (Francois), Marylin Even (En pige), Joëlle Marin (Joëlle), Alain Vibé (Denis), Gilette Barbier (Rosettes mor), Philippe Nahon (Jean-Paul), Francois Béranger (Livs ven), Denise Bonal, Marcel Gotlieb. **Længde:** 104 min. **Prem:** 11.3.80 – TV. **NB:** Filmen er indspillet i perioden 8. april - 15. maj 1974.

Debat

Om manuskripter

I anledning af at Kaare Smith har skrevet om manuskriptstøtte i en artikel til KOSMORAMA 143-144 må jeg nok på Bent Grastens og egne vegne komme med nogle kommentarer, da vores første spillefilm »Fantasterne« er omtalt i den forbindelse.

I 1967 var det ikke så alvorlig en tid som i dag 1980, i et interview i »Information« d. 20. maj 1967 kommer jeg med nogle bevidst provokerende udtalelser i anledning af »Fantasterne«s premiere d. 26. maj 67 – seksdageskrigens historiske tid og uheldigvis indledningen til den alvorlige periode, vi nu lever i.

Jeg siger i interviewet: »Bent og jeg havde først skrevet en kærlighedshistorie, som vi sendte ind til filmfonden – og fik i hovedet igen – og så begyndte vi forfra med en forfatter vi gerne ville være i selskab med, Hans Egede Schack«. (»Han passede til vore bukser« slutter min udtalelser men det er intervieweren Nils Ufers egen version, og det er ham vel undt!)

Ulykken er at filmforskere graver den slags ting frem, når der skal forskes i f.eks. manuskripters vej til støtte af statens penge! Men så langt tænker en forfatter og instruktør ikke altid lige før en premiere!

Nils Ufer starter opblødende i det før omtalte interview med at sige: vi er noget »helt for sig selv«.

Måske var det derfor, vi forlod Collagetruppen, som vi havde startet sammen med Hans Christian Ægidius. Vi havde også sammen med H.C.Æ. startet begrebet Collage (hadet og elsket) på Den Danske Studenterscene. Vi ville føre collagebegrebet videre igennem vore tre spillefilm, fem kortfilm og fire TV produktioner. I dag er vi mest beskæftiget med engelsk manuskriptarbejde også efter collageprincippet.

Og hvad er så det? En længere udredning kommer en dag, det trænger sig på. Men her vil jeg blot fortælle baggrunden for den provokerende og misopfattede udtalelse i »Information«. Men kort og primitivt fortalt er collage: alle de litterære og dramatiske forfattere vi elsker og lader os inspirere af, snupper vi fra + udtalelser vi hører på gaden, i stuerne eller hvor vi færdes, det kommer med. Jamen det er gjort af Shakespeare og ligesindede? Hvad bildte vi os ind dengang? Hvad bilder vi os ind nu? Vi startede Collage med at tydeliggøre denne citatmani. Senere for Bents og mit vedkommende tog vi lære af Shakespeare og blev lidt mere diskrete, meget enkelt at lade »de hentede ting« indgå i en dramatisk sammenhæng.

Derfor har »Fantasterne«, *fra første færd* haft som inspiration Schacks »Phantasterne«, men vi har aldrig på noget tidspunkt drømt om at lave en filmatisering af bogen »Phantasterne«. Misforstå mig ikke, det kunne være uhyre interessant at se en filmatisering af »Phantasterne« – det er bare ikke Bent Grasten og mig, der står til tjeneste i den sag! Misforstå mig ikke, vi kunne godt tænke os at filmatisere en roman, men så skulle det bestemt ikke være »Phantasterne«, er den holdning indviklet? Jeg synes ikke den er indviklet.

Filmen »Fantasterne« blev købt af British Film Institute og vist ved London Filmfestival i '67. Jeg blev inviteret til festivalen og holdt en lille tale før filmen blev vist. Jeg sagde: »Vores inspiration er den danske klassiker Hans Egede Schack, han skrev en bog om fantaster (dreamers). Der er også scener fra Strindbergs »Röda rummet«, men vores største inspiration er Carl Johan Love Almquist, en romantisk surrealist fra det tidlige nittende århundrede«. I den tale har jeg altså tilladt mig at nævne navne, der turde være nogle blandt det avancerede publikum bekendt. Ork, men det vil være et puslespil uden lige for en superlitteraturforsker at finde det utal af ord eller scener fra her og der udover vores egne hørende sætninger fra gaden og stuen der er på papiret, ud over vores egne skrivendes digterord – en kompliceret affære! En surrealistisk film er »Fantasterne«, alt er dækket og dog skrællet for forhindringer mod den inderste følelse! Men ærlig talt Kaare Smith, det magtede jeg ikke at fortælle »Information«s læsere dengang. Jeg valgte blufærdigt og næsvist klovnens replik, den dækker over så meget og er samtidig et værn mod en bogstavelighed, der lammer langt ned i sjælen!

Med venlig hilsen
Kirsten Stenbæk